QuickNotes

FREE STUDY NOTES · PDF

UGC NET Paper 2

Persian · (042) فارسی

Complete revision notes — all 10 units

10 units | Tables & formulas | Key revision points

01 تاریخ زبان فارسی
02 سبک خراسانی
03 سبک عراقی
04 ادبیات عرفانی
05 نثر فارسی
06 فارسی در هند
07 تاریخ‌نگاری فارسی در هند
08 ادبیات معاصر
09 عروض، قالب‌ها و بلاغت
10 دستور زبان و فرهنگ‌نویسی

getquicknotes.com

Edition: November 2026

CONTENTS

What's inside

Ten units of focused revision notes. Each unit ends with a box of key revision points.

01 **تاریخ زبان فارسی** 3
فارسی باستان، میانه و نو.

02 **سبک خراسانی** 4
رودکی تا فردوسی.

03 **سبک عراقی** 5
سعدی، حافظ، نظامی.

04 **ادبیات عرفانی** 6
سنایی، عطار، مولوی.

05 **نثر فارسی** 7
تاریخ و نثر فنی.

06 **فارسی در هند** 8
سبک هندی و شاعران هند.

07 **تاریخ‌نگاری فارسی در هند** 9
تاریخ‌نویسی دورهٔ سلطنت و مغول.

08 **ادبیات معاصر** 10
مشروطه، نیما و داستان نو.

09 **عروض، قالب‌ها و بلاغت** 11
قالب‌های شعر فارسی.

10 **دستور زبان و فرهنگ‌نویسی** 12
دستور فارسی و فرهنگ‌های هند.

How to use these notes

- Read one unit at a time, then test yourself with its key revision points.
- Make your own short notes on topics you find difficult.
- Units follow the main areas of the official syllabus — the exact unit list can change between sessions.
- Always check the latest syllabus and notices on the official UGC NET portal: **ugcnet.nta.ac.in**.

UNIT 01

تاریخ زبان فارسی

فارسی باستان، میانه و نو.

- فارسی باستان — کتیبه‌های هخامنشی (بیستون، به خط میخی).
- فارسی میانه (پهلوی) — دورهٔ ساسانی؛ اوستا — زبان دینی زرتشتی.
- فارسی نو (دری) — از قرن سوم و چهارم هجری با خط عربی.

★ نکته‌های مهم

- فارسی باستان — بیستون.
- پهلوی — فارسی میانه.
- دری — فارسی نو.
- اوستا — زبان دینی.

UNIT 02

سبک خراسانی

رودکی تا فردوسی.

- رودکی — «پدر شعر فارسی»؛ دورهٔ سامانی.
- فردوسی — «شاهنامه» (حدود 60 هزار بیت)؛ رستم و سهراب.
- فرخی، منوچهری، عنصری — شاعران دربار غزنوی.

★ نکته‌های مهم

- پدر شعر فارسی — رودکی.
- «شاهنامه» — فردوسی.
- رستم و سهراب — شاهنامه.
- عنصری — ملک‌الشعرا.

UNIT 03

سبک عراقی

سعدی، حافظ، نظامی.

شاعر	اثر
نظامی گنجوی	«خمسه» (پنج گنج) — «لیلی و مجنون»، «خسرو و شیرین»
سعدی	«گلستان» (نثر و نظم)، «بوستان»
حافظ	«دیوان» — غزل؛ «لسان‌الغیب»
خیام	رباعیات

★ نکته‌های مهم

- «گلستان» — سعدی.
- لسان‌الغیب — حافظ.
- «خمسه» — نظامی.
- رباعیات — خیام.

UNIT 04

ادبیات عرفانی

سنایی، عطار، مولوی.

- سنایی — «حدیقة‌الحقیقه»؛ عطار — «منطق‌الطیر»، «تذکرة‌الاولیاء».
- مولانا جلال‌الدین رومی — «مثنوی معنوی» (شش دفتر)، «دیوان شمس».
- جامی — «هفت اورنگ»، «نفحات‌الانس».

★ نکته‌های مهم

- «منطق‌الطیر» — عطار.
- «مثنوی معنوی» — مولوی.
- «هفت اورنگ» — جامی.
- «حدیقة‌الحقیقه» — سنایی.

UNIT 05

نثر فارسی

تاریخ و نثر فنی.

- «تاریخ بیهقی» — ابوالفضل بیهقی؛ «سیاست‌نامه» — نظام‌الملک.
- «قابوس‌نامه» — عنصرالمعالی؛ «کلیله و دمنه» — نصرالله منشی.
- «چهار مقاله» — نظامی عروضی سمرقندی.

★ نکته‌های مهم

- «تاریخ بیهقی» — بیهقی.
- «سیاست‌نامه» — نظام‌الملک.
- «چهار مقاله» — نظامی عروضی.
- «قابوس‌نامه» — عنصرالمعالی.

UNIT 06

فارسی در هند

سبک هندی و شاعران هند.

- مسعود سعد سلمان — از نخستین شاعران فارسی‌گوی هند (لاهور).
- امیر خسرو دهلوی — «طوطی هند»؛ «خمسه».
- سبک هندی — بیدل دهلوی، صائب تبریزی، عرفی، فیضی؛ غالب نیز به فارسی شعر گفت.

★ نکته‌های مهم

- طوطی هند — امیر خسرو.
- سبک هندی — بیدل.
- مسعود سعد — لاهور.
- فیضی — دربار اکبر.

UNIT 07

تاریخ‌نگاری فارسی در هند

تاریخ‌نویسی دورهٔ سلطنت و مغول.

- ضیاءالدین برنی — «تاریخ فیروزشاهی»؛ منهاج سراج — «طبقات ناصری».
- ابوالفضل — «اکبرنامه»، «آیین اکبری»؛ بدایونی — «منتخب‌التواریخ».
- «بابرنامه» (به ترکی) به فارسی ترجمه شد؛ «تزک جهانگیری».

★ نکته‌های مهم

- «اکبرنامه» — ابوالفضل.
- «طبقات ناصری» — منهاج سراج.
- «منتخب‌التواریخ» — بدایونی.
- «تاریخ فیروزشاهی» — برنی.

UNIT 08

ادبیات معاصر

مشروطه، نیما و داستان نو.

- نیما یوشیج — «پدر شعر نو»؛ «افسانه».
- صادق هدایت — «بوف کور»؛ محمدعلی جمالزاده — «یکی بود یکی نبود» (آغاز داستان کوتاه).
- فروغ فرخزاد، احمد شاملو، سهراب سپهری؛ پروین اعتصامی.

★ نکته‌های مهم

- پدر شعر نو — نیما یوشیج.
- «بوف کور» — صادق هدایت.
- «یکی بود یکی نبود» — جمالزاده.
- شاملو — شعر سپید.

UNIT 09

عروض، قالب‌ها و بلاغت

قالب‌های شعر فارسی.

- قالب‌ها — قصیده، غزل، مثنوی، رباعی، قطعه، ترجیع‌بند، ترکیب‌بند.
- رباعی — چهار مصراع با وزن «لاحول ولا قوة الا بالله».
- بلاغت — معانی، بیان (تشبیه، استعاره، کنایه)، بدیع (جناس، ایهام).

★ نکته‌های مهم

- مثنوی — قافیهٔ هر بیت جدا.
- رباعی — چهار مصراع.
- ایهام — بدیع.
- استعاره — بیان.

UNIT 10

دستور زبان و فرهنگ‌نویسی

دستور فارسی و فرهنگ‌های هند.

- فارسی — فاقد جنس دستوری؛ ترتیب جمله: فاعل-مفعول-فعل.
- فرهنگ‌های نوشته‌شده در هند — «فرهنگ جهانگیری»، «برهان قاطع»، «غیاث‌اللغات».
- «لغت‌نامهٔ دهخدا» — بزرگ‌ترین فرهنگ فارسی.

★ نکته‌های مهم

- بدون جنس دستوری.
- «برهان قاطع» — هند.
- «لغت‌نامهٔ دهخدا».
- ترتیب جمله — SOV.

QuickNotes

Learn Quickly. Prepare Smartly.

More free study notes

Free PDFs for UGC NET Paper 1, every Paper 2 subject, IBPS RRB and SSC CHSL — no sign-up.

www.getquicknotes.com

Free for personal study — not for sale. You may share this PDF unchanged and free of charge.

QuickNotes is an independent educational platform. It is not affiliated with, endorsed by or connected to the University Grants Commission (UGC), the National Testing Agency (NTA) or any government examination authority. These are original revision notes; always refer to the official notification for exam dates, eligibility, pattern and syllabus.

Found a mistake? Email support@getquicknotes.com · Edition: November 2026